

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра українознавства

06-10-47М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної
роботи з навчальної дисципліни
«Художньо-публіцистичні жанри»
спеціальності «Журналістика» для здобувачів вищої
освіти першого (бакалавського) рівня за освітньо-
професійною програмою «Журналістика»
спеціальності 061 «Журналістика»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІЕМ
Протокол № 2 від
27.01.2021

Рівне – 2021

Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Художньо-публіцистичні жанри» для здобувачів вищої освіти першого (бакалавського) рівня за освітньо-професійною програмою «Журналістика» спеціальності 061 «Журналістика» денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Галич В. М. – Рівне : НУВГП, 2021. – 45 с.

Укладач: Галич В. М., доктор філологічних наук, професор кафедри українознавства.

Відповідальний за випуск: Малевич Л. Д., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри українознавства.

Керівник групи забезпечення спеціальності:
кандидат наук із соціальних комунікацій,
старший викладач. Сухаревська Г. В.

ID перевірки: 1005885777 від 20.01.2021

© Галич В. М., 2021
© НУВГП, 2021

З М І С Т

Передмова.....	4
Тема 1. Вступ до курсу «Художньо-публіцистичні жанри».....	9
Тема 2. Публіцистична стаття: канони жанру.....	12
Тема 3. Аналіз та написання публіцистичної статті.....	14
Тема 4. Нарис.....	16
Тема 5. Аналіз і написання нарису.....	19
Тема 6. Жанрова природа есе.....	21
Тема 7. Аналіз і написання есе.....	23
Тема 8. Авторська колонка в системі жанрів публіцистики.....	24
Тема 9. Комунікативна стратегія промови.....	27
Тема 10. Інтерв'ю в системі жанрів публіцистики.....	29
Тема 11-12. Літературна критика як потужне крило публіцистики.....	30
Тема 13-14. Епістолярні (малі) жанри публіцистики.....	33
Тема 15. Сатиричні жанри публіцистики.....	36
Тексти для аналізу.....	40

Передмова

Жанрова система журналістських текстів є динамічною, рухливою, гнучкою та множинною структурою. Сама дійсність вимагає, щоб журналістика оперативно зважала на зміни в суспільстві: нова реальність вимагає нових форм утілення в слово. Ще з більшою силою ця риса проявляється в публіцистиці, адже спосіб репрезентації суспільних явищ у ній найскладніший. Саме в цьому й полягає складність її дослідження в цілому та жанрової системи зокрема.

Спроби науковців запропонувати новітні підходи до вивчення жанрової системи публіцистики демонструють стрімкі, кардинальні трансформації в сучасній теорії жанрів, що потребують осмислення та узагальнення. Погляд на традиційну систему жанрів крізь призму нового соціального контексту, ідентифікування та віднаходження відповідного місця для жанрових різновидів та модифікацій у загальній структурі дасть можливість дещо реформувати усталену жанрову систему, але в жодному разі не відмовитись від неї остаточно. Вирішення цього питання вимагає вивчення численних текстів у контексті сучасних тенденцій розвитку сфери соціальних комунікацій, звернення до практичної діяльності журналістів, до школи майстерності письменників-публіцистів, творчість яких, зокрема жанротворчість, стимулювала й живила розвиток національних медій.

Глобалізаційна доба, позначена різноаспектними проявами постмодернізму, викликала активні процеси дифузії в системі журналістських жанрів. Працівник медій повинен усвідомлювати нові тенденції в системі журналістських жанрів, володіти новаторськими технологіями у своїй творчості, постійно працювати над зростанням професійного рівня. І тут доречними будуть уроки майстерності видатних авторів – письменників-

публіцистів (а серед них – Олеся Гончара), які вдавалися до новаторства в жанротворчості, але й не відмовлялися від традицій. Цим пояснюється часте звернення до їхньої роботи.

Актуальність курсу «Художньо-публіцистичні жанри» пов'язана з потребою переглянути традиційні погляди на систему публіцистичних жанрів, її місце в системі жанрів журналістики; зумовлена можливістю глибше осягнути як концептуальні засади публіцистичного дискурсу в цілому, так і специфіку реалізації світоглядної позиції конкретного автора, його індивідуальну стильову манеру.

Непересічність публіцистичної жанрології пояснюється багатьма факторами, зокрема складністю соціально-комунікативного феномена самої публіцистики, що виявляє себе в її метаприроді – здатності інтегруватися з жанрами інформаційного та аналітичного родів і не втрачати своєї самостійності, зберігати органічні зв'язки з художніми творами й залишатися літературою гострого політичного звучання, бути відкритою до сповідальності та інтимної тональності мемуарних та епістолярних жанрів.

Таке різнобічне бачення оригінальності жанрової системи публіцистики виявляється в доборі **об'єкта курсу** (сучасної публіцистики, публіцистичного доробку українських письменників), його **предмета** (структура, еволюція жанрової системи публіцистики, позначена національними та історичними традиціями, продиктована цивілізаційними викликами доби, поступальним розвитком світогляду й світосприйняття авторів), та методологічних засад, що враховують загальнотеоретичний зміст поняття жанру, його історичну й національну маркованість, відзначеність авторською індивідуальністю. Широка парадигма застосованих **методів вивчення** публіцистичних жанрів, а серед них – порівняльно-історичного, типологічного, біографічного, аксіологічного, термінологічного,

статистичного та ін., сприятиме найповнішій репрезентації продуктивної моделі жанрової системи публіцистики, зокрема письменників ХХ ст.

Навчальний курс «Художньо-публіцистичні жанри» є складовою частиною циклу дисциплін професійної (фахової) підготовки студентів за спеціальністю 061 «Журналістика». Його вивчення передбачає наявність системних та ґрунтовних знань з курсів – «Історія української журналістики», «Інформаційна журналістика», «Аналітична журналістика», «Редагування в ЗМІ», «Теорія літератури», «Теорія і методика журналістської творчості», «Українська мова в засобах масової комунікації» – та цілеспрямоване засвоєння спеціальної літератури, активну роботу на лекціях і практичних заняттях, виконання науково-дослідницьких та творчих завдань самостійної роботи.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Художньо-публіцистичні жанри» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Журналістика та соціальні комунікації» підготовки бакалавра спеціальності 061 «Журналістика». Вимоги до знань та умінь визначаються галузевим стандартом вищої освіти України (2019).

Мета викладання – ознайомити студентів з основними поняттями теорії художньо-публіцистичних жанрів у контексті загальної генології та історії української публіцистики, специфікою об'єкта, предмета та методів вивчення, допомогти їм осмислити зону професійного застосування знань.

Завдання курсу:

– розкрити специфіку системи жанрів публіцистичного роду, вказати на процеси еволюції в ній, з'ясувати фактори, що її зумовлюють;

– проаналізувати мовностилістичні, композиційні та інші особливості кожного жанру в межах груп (літературно-критичні, малі жанри публіцистики, сатиричні, епістолярні), та специфічний прояв у них постмодерної стилістики й дифузних (модифікованих) явищ;

– з'ясувати зміст базових термінів: «письменницька публіцистика», «публіцистика як метажанр», «публіцистичний аналіз», «художня / публіцистична деталь», «образно-публіцистичне мислення», «публіцистичність», «індивідуальний стиль публіциста»;

– поглибити поняття про іронію, сарказм, парадокс у сатиричних жанрах;

– виховувати повагу до давніх історичних традицій української публіцистики, гордості за громадянський подвиг її сподвижників на шляху ствердження незалежності України.

У процесі викладання курсу передбачено формування таких **компетенцій**: знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства; здатність спілкуватися державною мовою (ЗК); здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності; здатність застосовувати знання про суспільні проблеми, конфлікти, інформаційні війни у своїй професійній діяльності; здатність науково-критично осмислювати традиційні та новітні концепції масової

комунікації; здатність виявляти основні тенденції формування сучасного інформаційного простору, зокрема впливи на його зміст, форму та обсяг процесів глобалізації (СК).

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни **студент повинен знати:**

- теорію та історію художньо-публіцистичних жанрів; новітні тенденції в еволюції системи художньо-публіцистичних жанрів, зумовлені добою глобалізації інформаційних потоків;
- систему жанрів публіцистики: традиції та новаторство, жанрову еволюцію та фактори, що її спричинили; жанрові канони публіцистичних жанрів та шляхи модифікацій;
- зміст термінів: публіцистичний рід, дифузія публіцистичних жанрів, публіцистика як метажанр, письменницька публіцистика, національно-світоглядна публіцистика, художня / публіцистична деталь, індивідуальний стиль, домисел, вимисел; іронія, сарказм та ін.
- жанрове втілення державотворчих мотивів; жанри публіцистики в інтернет-ЗМІ;
- особливості таких розділів публіцистики, як епістолярна, сатирична публіцистика та літературна критика літературна.

уміти:

- комплексно й системно аналізувати публіцистичні тексти різних жанрів з урахуванням новітніх методик та суспільно-політичних, культурно-історичних і психологічних факторів;
- застосовувати теоретичні знання в практиці написання різножанрових публіцистичних творів;
- використовувати жанрово диференційовані художні прийоми;

- характеризувати сучасні тенденції в системі жанрів публіцистики на матеріалі діяльності національних засобів масової інформації;
- пояснювати жанрову концептуалізацію стратегій діяльності різних видів ЗМІ;
- коментувати жанровий досвід сучасних майстрів публіцистики;
- демонструвати уміння написання різножанрових публіцистичних творів;
- володіти теоретико-методологічними основами дослідження жанрів публіцистики.

Тема 1: Вступ до курсу «Художньо-публіцистичні жанри».

План

1. Актуальність курсу “Художньо-публіцистичні жанри”.
2. З історії публіцистики.
3. Публіцистичні жанри в науковій літературі
4. Публіцистика як метажанр.

Завдання для самостійної роботи:

1. Коротко з’ясуйте багатовекторність актуальності курсу “Художньо-публіцистичні жанри”, його значення в професійній підготовці. Укажіть на його зв’язки з іншими навчальними дисциплінами.
2. Назвіть фактори, які слід враховувати у комплексному та системному вивченні жанрової системи публіцистики?
3. Які з перерахованих завдань курсу, на ваш погляд, є найбільш важливими у професійній підготовці? Обґрунтуйте свою думку.
4. Схематично відтворіть історію публіцистики.

5. У чому полягає дискусійність висловлення В. Різуна “*Не можна журналістські жанри ділити на публіцистичні і не публіцистичні...*”?
6. Доведіть, що художня література і публіцистика є різними видами словесної творчості, а отже, кожен з них має мати власну систему жанрів.
7. У чому полягає науковий сенс уведення *родо-жанрового* принципу до журналістської жанрології?
8. Змодельуйте (тезисно) систему наукових дефініцій поняття жанр з указівкою імен дослідників, назв праць та наведенням їхніх визначень.
9. Сформулюйте власне комплексне визначення поняття “жанр публіцистики”.
10. У чому полягає науковий сенс погляду на публіцистику як на метажанр.
11. Що в термінологічному змісті поняття “письменницька публіцистика” для вас виявилось новим. Які її риси ви б винесли на чільне місце і чому?
12. У чому полягає феномен “письменницької публіцистики” як соціально-комунікативного явища?

Література

1. Абрамович Семен. Публіцистика і література *Лексикон загального та порівняльного літературознавства*. Чернівці : Золоті литаври, 2001. С. 463-464.
2. Антонова О. В. «Зазираючи за горизонт». Національно-світоглядна публіцистика Миколи Жулинського : монографія / наук. ред. В. М. Галич. Луганськ : ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. 224 с.
3. Буряк В. Д. Сучасний термінологічний дискурс теорії публіцистики як інтелектуальний фактор. *Вісник Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка*. Філол. науки. 2008. № 3 (142). С. 5—12.

4. Безверха З. А. Жанрові та лексико-стилістичні особливості матеріалів преси з проблем Чорнобильської аварії на ґрунті їх аналізу: дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08. К., 1997. 194 с.
5. Василик Л. Є. Світоглядна публіцистика сучасних літературно-художніх видань: концептосфера національної ідентичності : монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. 416 с.
6. Галич В. М. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності : монографія. К. : Наукова думка, 2004. 816 с.
7. Галич В. М. Поетика публіцистичного тексту (на матеріалі творчості Олесь Гончара) : навч. посібник. К. : Шлях, 2006. 200 с.
8. Галич В. М. Жанрова система публіцистики Олесь Гончара в координатах доби : монографія. Львів : Видавництво національного університету «Львівська політехніка», 2017. 276 с.
9. Глушко О. К. Художня публіцистика: Європейські традиції і сучасність. К. : Арістей, 210. 192 с.
10. Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах. Львів : Вища школа, 1974. 296 с.
11. Заверталюк Н. І. Письменницька публіцистика в Україні 20-х – 70-х рр. ХХ ст. Проблеми. Жанри. Майстерність : автореф. дис. ... докт. філол. наук / Київський ун-т. К., 1992. 32 с.
12. Здоровега Володимир. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2000. 180 с. (Жанрові модифікації та методика роботи. С. 243-255).
13. Зубович В. С. Олесь Гончар – літературний критик і дослідник літератури : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Київський ун-т. К., 1993. 18 с.
14. Качкан В. Жанри публіцистики. К. : КДУ ім. Т. Г. Шевченка, 1988. 120 с.
15. Ким, М. Н. Жанры современной журналистики. С.Пб. : Изд-во Михайлова В. А., 2004. 355 с.
16. Копистянська, Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства : монографія Львів : ПАІС, 2005. 368 с.
17. Лазебник Юхим. Публіцистика в літературі. К. : Рад. письменник, 1971. 320 с.
18. Михайлин І. Л. Основи журналістики. К. : Центр учбової літератури, 2011. 496 с. (Принципи родо-жанрового поділу: С. 368-378; Публіцистичний журналістський рід: родові ознаки, система жанрів: С. 382-385).
19. Подолян М. Публіцистика як система жанрів. К. : Київський ун-т, Інститут журналістики, Центр вільної преси, 1998. 48 с.

20. Прилюк Д. М. Теорія і практика журналістської творчості: проблеми майстерності. К. : Вища школа, 1983. 279 с.
21. Соловйова Ю. «На перехрестях долі...». Мотиви державотворення в письменницькій публіцистиці кін. ХХ – поч. ХХІ ст. : монографія / наук. ред. В. М. Галич. Луганськ : ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. 225 с.

Тема 2: Публіцистична стаття: канони жанру.

План

1. Жанрові характеристики статті. Особливість публіцистичної статті.
2. Статті в публіцистиці Олеся Гончара : різновиди, проблематика, поетика.
3. «Нотатки із сьогодення» Олеся Гончара – зразок проблемної статті: канони жанру.
4. Стаття як форма втілення державотворчого мотиву.

Завдання для самостійної роботи

1. Як у публіцистичній статті проявляється етимологічне значення “суглоб”, “частина від цілого”?
2. Які різновиди статті виділяють учені?
3. Які різновиди статті притаманні публіцистичній творчості Олеся Гончара? Поміркуйте, чому саме ці? Як це пов’язано з особистістю автора?
4. Визначте канони літературно-критичної статті? Доведіть, що це жанр публіцистики.
5. На матеріали статті “Нотатки із сьогодення” Олеся Гончара прокоментуйте диференційні ознаки проблемної статті та прояв авторської оригінальності в її поезиці.
6. Доведіть, що стаття – оптимальна форма втілення державотворчого мотиву в публіцистиці.

7. Конденсуючи дефініції науковців (див. п.1 лекції), сформуйте комплексне визначення поняття «публіцистична стаття»

Література

1. Антонова О. В. Жанрові різновиди статті як свідчення комунікативної майстерності публіциста. *«Зазираючи за горизонт»*. Національно-світоглядна публіцистика Миколи Жулинського : монографія / наук. ред. В. М. Галич. Луганськ : ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. С. 32-54.
2. Вакуров В. Н., Кохтев Н. Н., Солганик Г. Я. Стилистика газетних жанров. М. : Высшая школа, 1978.
3. Галич В. М. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності : монографія. К. : Наук. думка, 2004. С. 359–371.
4. Галич В. М. Поетика публіцистичного тексту (на матеріалі творчості Олесь Гончара) : навч. посіб. К. : Шлях, 2006. 200 с.
5. Гончар Олесь. Твори у 12 т. Т. 9: Публіцистика у двох книгах. Кн. 1 / упорядкування, післямова Галич В. М., коментарі Галич В. М., Галич О. А. К. : НПП Вид-во “Наукова думка”; НАН України, 2012. С. 209–477.
6. Галич В. Публіцистична стаття у творчій спадщині Олесь Гончара. *Наукові записки Інституту журналістики*. К., 2002. Т. 9. С.127–132.
7. Галич В. М. «Нотатки із сьогодення» Олесь Гончара: відоме і невідоме. *Наукові записки Інституту журналістики*, 2002. Т. 9. С. 65–68.
8. Гончар Олесь. Нотатки із сьогодення. *Літературна Україна*. 1994, 10 лют.
9. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: навч. посібник. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
10. Ким М. Н. Жанры современной журналистики. Санкт-Петербург : Изд-во Михайлова В. А., 2004.
11. Соловійова Ю. Стаття як спосіб актуалізації проблем та шляхів їх вирішення. *«На перехрестях долі...»*. Мотиви державотворення в письменницькій публіцистиці кін. ХХ – поч. ХХІ ст. : монографія / наук. ред. В. М. Галич. Луганськ : ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. С. 116-122.

Тема 3: Аналіз та написання публіцистичної статті

План

1. Аналіз проблемної публіцистичної статті Олесея Гончара «Скликає Мати» (або «Будьмо гідними святинь»).
2. Аналіз публіцистичної статті-репліки Олесея Гончара «З приводу одного інтерв'ю».
3. Аналіз самостійно написаної студентом проблемної статті.
4. Рецензування публіцистичної статті.

Завдання для самостійної роботи

1. За поданою нижче схемою та зразком аналізу проблемної статті Олесея Гончара «Нотатки із сьогодення», який наводиться в лекції «Публіцистична стаття», проаналізувати статтю цього ж письменника «Скликає Мати» Див файл «ХПЖ, Пр.3. Тексти для аналізу».
2. Підготуватися до комплексного колективного аналізу проблемної статті-репліки Олесея Гончара «З приводу одного інтерв'ю».
3. Знайти у всеукраїнській або регіональній газеті публіцистичну статтю. Доведіть приналежність тексту до публіцистичного роду. Які проблеми в ній порушуються? У чому виявляється авторська оригінальність?
4. Чому в сучасних друкованих періодичних виданнях важко знайти публіцистичну статтю? Чи часто вона використовується в інтернет-ЗМІ?
5. Написати власну статтю.
6. Рецензування студентських статей.

Схема аналізу жанрової природи публіцистичного твору

1. Визначити жанр твору, укажіть на проблематику, порушену автором, та її актуальність.
2. Із зверненням до ілюстрацій тексту прокоментувати прояв канонічних жанрових рис та шляхи їх утілення.
3. Як виявляє себе жанрова маркованість композиції твору?
4. Із зверненням до ілюстрацій тексту пояснити явища жанрової модифікації (дифузії) . Чи є потреба уточнити назву жанру?
5. Проаналізувати документальну й образну структуру тексту, розкрийте діалектику зв'язку факту і образу, соціальний підтекст метафор.
6. З'ясувати функцію заголовка, спираючись на його типологію. Чи сприяє він реалізації жанрової природи тексту.
7. Узагальнити аналіз, визначенням індивідуального стилю автора: особливостей поетики, реалізації комунікативної мети, встановлення діалогу з аудиторією.
8. Чи є потреба в редагуванні тексту?

Література

1. Гордеев, Ю. А. Эволюция жанров периодической печати в России постсоветского периода. Коммуникация в современном мире : материалы Всеросс. ракт. конф. «Проблемы массовой коммуникации». Воронеж, 12–13 мая 2008 г. / под ред. В. В. Тулупова. Воронеж : Факультет журналистики ВГУ, 2008. Ч. 1. С. 12–14.
2. Горохов В. Публицистика и её эффективность. Горизонты публицистики: опыт и проблемы / сост. В. К. Архипенко. М. : Мысль, 1981. С. 98–102.
3. Качкан В. Жанры публицистики. К. : КДУ ім. Т. Г. Шевченка, 1988. 120 с.

4. Колесниченко, А. В. Жанры прикладной журналистики. *Журналистика и медиарынок*. 2008. № 2. С. 33–36.
5. Ученова В. В. Методы исследования генезиса публицистики. Методы исследования журналистики. Ростов-на-Дону: Изд-во Ростовского университета, 1984. С. 7.
6. Фоминых В. Н. Публицистический факт: путь к оптимизму журналистского текста Красноярск. 1978. 128 с.
7. Чекмишев О. В. Міфо-символічна система публіцистичних текстів Симона Петлюри в контексті національної міфології: дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08. К., 1996. 174 с.

Тема 4: Нарис.

План

1. Актуальність вивчення нарису. Термінологічний зміст поняття. Класифікація.
2. Жанр сучасного нарису: інваріант і модифікації: загальний огляд проблеми.
3. Нарисова творчість Олесея Гончара: знаки доби та індивідуальний стиль.

Завдання для самостійної роботи

1. Поясніть актуальність вивчення нарису.
2. Чим можна пояснити те, що нарис як жанр започаткували, розвинули й ствердили на ниві української публіцистики письменники?
3. Подайте вибірку дефініцій нарису з указівкою авторів. Чим нарис відрізняється від оповідання? Яке з визначень, на ваш погляд, слід “підредагувати”, тобто щось доповнити та змінити в ньому?
4. Поясніть: нарис правомірно відносити до художньої літератури чи сфери журналістики (публіцистики)?

5. Подати авторські класифікації нарису. Які критерії покладені в їх основу?.
6. Чи можна погодитися з твердженням Н. Глушкова про два типи нарисів: “*документальний (факторафічний)*, де дійсність відтворюється у справжній достовірності, і *белетристичний (збірно узагальнюючий)* – відтворення дійсності у вигаданих образах”, адже документальність і художність – інваріантні жанрові риси нарису?
7. Перерахуйте інваріантні (канонічні, диференційні) риси нарису.
8. З’ясуйте сутність нарисовості, нарисового мислення.
9. Як ви гадаєте, чому нарис сьогодні втратив популярність як газетний жанр?
10. Чому в новітній час з усіх різновидів переважає подорожній нарис? Чи можна вважати ідентичними поняття “подорожній нарис”, “туристичний нарис”, “трєвел-журналістика”?
11. Назвіть диференційні риси подорожнього, проблемного і портретного нарису.
12. Звертаючись до змісту 3-го пункту плану лекції “Нарисова творчість Олеся Гончара: знаки доби та індивідуальний стиль”, дайте відповідь на такі запитання:
 - Якими різновидами нарису представлена творчість Олеся Гончара? Чому в нарисовому доробку митця багато портретних нарисів?
 - Відзначте прояв у публіцистиці письменника канонічних рис портретного та подорожнього нарисів та тенденцій до їх модифікацій (видозмін). Як у цих творчих процесах простежуються риси індивідуального стилю автора?
 - Прокоментуйте (з прикладами) характер документального (фактографічного) матеріалу в них та діалектику його зв’язку з образом. Як при цьому проявилася авторська своєрідність?

- Окресліть тематику проблемних нарисів Олесь Гончара.
- Яку функцію в нарисах виконують заголовки, метафори?
- З'ясуйте характер втілення авторського «Я» у таких формах, як мемуарність, автобіографізм. Наведіть приклади.
- Чи підтверджують нариси Олесь Гончара таку канонічну рису цього жанру, як вільність композиції? Наведіть приклади.

Література

1. Автомонов П. Жанр переднього краю: Український нарис-портрет в роки дев'ятої п'ятирічки. К. : Рад. письменник, 1976. 211 с.
2. Ампилов В. А. Современный газетный очерк. Минск : Наука и техника, 1972. 238 с.
3. Антонова О. В. Жанрові різновиди статті як свідчення комунікативної майстерності публіциста. «Зазираючи за горизонт». Національно-світоглядна публіцистика Миколи Жулинського : монографія / наук. ред.. В. М. Галич. Луганськ : ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. С. 32-54.
4. Белькова С. В. Жанр сучасного нарису: інваріант і модифікації (на матеріалі українських газетних видань поч. XXI ст.) : дис... канд. соціальних комунікацій : спец. 27.00.04. Запоріжжя, 2012. 213 с.
5. Беневоленская Т. А. Композиция газетного очерка: пособие по спецкурсу. М. : Изд-во Моск. ун-та, 1975. 88 с.
6. Бубало Т. Один у полі воїн і плугатар: якісна преса на локальному рівні. URL: <http://www.day.kiev.ua/212540>.
7. Бурлакова І. В. Жанр як сфера взаємодії загальної поетики та історії літератури (на матеріалі малої прози). URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vkhnu/Filol/2010_901/content/burlakov_a.pdf.
8. Воронова М. Авторська позиція і авторське «Я» в політичних портретах-книгах. *Наукові записки Інституту журналістики*. Т. 13.

9. Воронова М. Персонаж як складна змістова категорія в публіцистичному портреті. *Наукові записки Інституту журналістики*. Т. 22.
10. Воронова М. Портрет і біографія. Гранична сутність жанрів. *Наукові записки Інституту журналістики*. Т. 17.
11. Галич В. М. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності : монографія. К. : Наукова думка, 2004. С. 394-423.
12. Галич В. М. Жанрова система публіцистики Олесь Гончара в координатах доби : монографія. Львів : Видавництво національного університету «Львівська політехніка», 2017. С. 88-117.
13. Галич В. Нарис у жанровій системі публіцистичної спадщини Олесь Гончара. *Наукові записки Інституту журналістики*. К., 2003. Т.12. С.43–52.
14. Гончар Олесь. Твори у 12 т. Т. 9: Публіцистика у двох книгах. – Кн. 1 / упорядкування, післямова Галич В. М., коментарі Галич В. М., Галич О. А. К. : НПП Вид-во “Наукова думка”; НАН України, 2012. С. 5–205.
15. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посібник. Львів : ПАІС, 2004. С. 165-177.
16. Соловійова Ю. Стаття як спосіб актуалізації проблем та шляхів їх вирішення. «На перехрестях долі...». Мотиви державотворення в письменницькій публіцистиці кін. ХХ – поч. ХХІ ст. : монографія / наук. ред. В. М. Галич. Луганськ: ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. С. 116-122.

Тема 5: Аналіз і написання нарису

План

1. Індивідуальний аналіз текстів нарису.
2. Колективний аналіз текстів нарису.
3. Автокоментар власного нарису: задум, проблематика, шляхи реалізації.
4. Рецензування нарису.

Завдання для самостійної роботи

1. За поданою на с. 14 схемою «Схемою аналізу жанрової природи публіцистичного твору» та зразками аналізів нарисів Олесь Гончара, котрі наводяться в лекції, проаналізувати нарис «Українські степи» цього ж письменника. Див файл «ХПЖ, Пр.3. Тексти для аналізу».
2. Підготуватися до комплексного колективного аналізу нарису Олесь Гончара «Сурмач».
3. Знайти у всеукраїнській або регіональній газеті нарис. Доведіть приналежність тексту до публіцистичного роду. Які проблеми в ньому порушуються? У чому виявляється авторська оригінальність?
4. Чому в сучасних друкованих періодичних виданнях важко знайти нарис? Чи часто він використовується в інтернет-ЗМІ?
5. Написати власний нарис.
6. Рецензування студентських нарисів.

Література

1. Галич В. М. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності : монографія. К. : Наукова думка, 2004. С. 394-423.
2. Галич В. М. Жанрова система публіцистики Олесь Гончара в координатах доби : монографія. Львів : Видавництво національного університету «Львівська політехніка», 2017. С. 88-117.
3. Галич В. Нарис у жанровій системі публіцистичної спадщини Олесь Гончара. Наукові записки Інституту журналістики. К., 2003. Т.12. С.43–52.
4. Гончар Олесь. Твори у 12 т. Т. 9: Публіцистика у двох книгах. – Кн. 1 / упорядкування, післямова Галич В. М., коментарі Галич В. М., Галич О. А. К. : НПП Вид-во “Наукова думка”; НАН України, 2012. С. 5–205.
5. Галич В. М., Куцевська О. С. Дискурс авторського редагування публіцистичного твору: творча лабораторія Олесь Гончара : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. С. 142–176.

6. Галич В. М. Поетика публіцистичного тексту (на матеріалі творчості Олесь Гончара) : навч. посіб. К. : Шлях, 2006. 200 с.
7. Галич В. М. Публіцистична творчість Олесь Гончара: історія, поетика, прагматика : дис. ... доктора філол. наук. К., 2004. 452 с.
8. Галич В. М. Щоб слово жило... : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. С.229–238.

Тема 6: Жанрова природа есе

План

1. Жанрова природа есе: історіографія проблеми.
2. Визначення «есе».
3. Історія виникнення та розвиток жанру.
4. Жанрові ознаки есе.
5. Внутрішньожанрова типологія та модифікації есе.
6. Поетика та композиція есе.
7. Есе-мініатюри Володимира Селіванова (Буряка) як зразок публіцистики початку ХХІ століття.

Завдання для самостійної роботи:

1. Якими суспільно-політичними, літературно-естетичними факторами можна пояснити відсутність пильної уваги вчених до вивчення есе.
2. Визначте вектори дослідження есе, згрупуйте їх за проблемами, вказавши імена вчених. Зокрема, назвіть два напрями вивчення цього жанру в українській науці.
3. Розкрийте історію зарубіжного есе (хто родоначальник, де зародилося, риси есе французького, англійського, російського).
4. Тезисно означте зародження і розвиток есе на теренах української культури (історичні етапи, автори, проблематика).

5. З'ясуйте різні наукові погляди на специфіку жанру есе, диференційні (канонічні) риси, назвавши імена вчених, однією фразою – їх твердження. Чому есе називають «межовим» жанром?
6. Чи має науковий сенс думка Н. Мирошкіної про те, що «есеїстичний дискурс має право бути визнаним як незалежний від публіцистичного дискурсу»?
7. Назвіть фактори, що зумовлюють генезу жанру есе.
8. Змодельуйте схематично або в таблиці чи тезисно типологію жанру есе, подавши різні класифікації. Які різновиди, на ваш погляд, найбільше відтворюють специфіку журналістики?
9. Укажіть на головну особливість поетики та композиції есе, зокрема розкрийте сутність трьох типів побудови есеїстичного твору: лінійний, циклічний та фрагментарний.
10. Доведіть, що есе-мініатюри Володимира Селіванова (Буряка) репрезентують постмодерну стилістику та тенденцію до інтелектуалізації масової свідомості.
11. Подайте загальне визначення есе. Спробуйте доповнити його, продемонструвавши знання з теорії жанру.

Література

1. Баган, О. Есей та есеїзм. Українські проблеми. 1995. Ч. 1. С. 68-75.
2. Балаклицький М. А. Есе як художньо-публіцистичний жанр : метод. матеріали для студ. зі спец. «Журналістика». Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 74 с.
3. Бурляй Ю. С. Основи літературно-художньої критики. К. : Вища школа, 1985. 245 с.
4. Галич В. М. Есе-мініатюри Володимира Селіванова як вияв тенденції інтелектуалізації масової свідомості. Щоб слово жило... : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. С. 238-245.
5. Квіт С. М. Дмитро Донцов. Ідеологічний портрет : монографія. К. : Київський університет, 2000. 260 с.

6. Логвиненко, Л. А. Художньо-публіцистичні жанри : метод. матеріали для студ. заочн. та дистан. навч. зі спец. «Журналістика» Х., 2002. 23 с.
7. Мирошкіна Н. В. Українська есеїстика як феномен соціальних комунікацій : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.01. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2012. 17 с.
8. Мирошкіна Н. В. Українська есеїстика: теоретичні розвідки. *Наукові записки Інституту журналістики*. К., 2008. Т. 33. С. 61-64.
9. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид. 3-є доп. і поліпш. К. : ЦУЛ, 2002. 284 с.
10. Тертычный А. А. Жанры периодической печати: учебное пособие. М. : Аспект Пресс, 2000. 320 с.
11. Швець, Г. Д. Есеїстика Василя Барки: жанрова специфіка та проблематика : дис. ... к. філол. н. К., 2006. 20 с.

Тема7: Аналіз і написання есе

План

1. Есе у творчій роботі письменників-постмодерністів.
2. Аналіз складників майстерності відомих есеїстів.
3. Автокоментар власного есе: вектори творчості та шляхи їх реалізації.
4. Рецензування есе.

Завдання для самостійної роботи:

1. За поданою на с. 14 схемою та зрзками аналізів есе, котрі наводяться в лекції, проаналізувати твір Оксани Забужко. «Про “ужОсы украинизации”: панове, ви не про те говорите!»
2. Підготуватися до колективного аналізу есе Юрія Андруховича «Сепаратизм?».
3. Знайти у всеукраїнській або регіональній газеті есе. Доведіть приналежність тексту до публіцистичного роду. Які

проблеми в ньому порушуються? У чому виявляється авторська оригінальність?

4. Чи часто есе використовується в інтернет-ЗМІ? Розкрийте свою думку.

5. Написати власне есе.

6. Підготувати рецензію на есе свого однокурсника.

Література

1. Забужко О. Хроніки від Фортінбраса : вибрана есеїстика 90-х. К. : Факт, 1999. 337 с.

2. Квіт С. М. Есеїстичний семінар: методичні матеріали до курсу «Основи герменевтики» К., 2004.

3. Шендеровський К. С. Як написати успішне есе: методичні рекомендації до написання есе. Київ, 2009 35 с.; Бібліотека [сайт]: Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL:

<http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=book.index&book=46>;
www.studmed.ru > view

4. Оксана Забужко. Про "ужОсы украинизации": панове, ви не про те говорите! (2008). URL:<http://blogs.pravda.com.ua> > authors > zabuzhko

5. Юрій Андрухович. Сепаратизм? (2010). URL:<http://...www.bbc.com> > 100803_herman_andruxovych_oh

Тема 8: Авторська колонка в системі жанрів публіцистики

План

1. Актуальність проблеми.

2. Історія жанру.

3. Жанрово-стильові особливості авторська колонка та модифікації її форм.

4. Аналіз авторських колонок у сучасній українській періодиці.

Запитання для самостійної роботи:

1. Укажіть на аспекти актуальності вивчення жанрової природи авторської колонки.
2. З'ясуйте місце колонки в системі жанрів публіцистики з урахуванням сучасних тенденцій розвитку інформаційного простору та жанротворення.
3. Тезисно представте історію виникнення й розвитку колумністики; жанру.
4. Виокреміть канони жанру авторської колонки.
5. Укажіть на особливості та різновиди (класифікацію) її модифікованих форм.
6. Розкрийте зарубіжні та національні традиції в змісті та формі авторських колонок.
7. З'ясуйте поетику та проблемно-тематичний зміст авторських колонок українських письменників, зокрема розгляньте роль автора колонки як творця тексту й спостерігача, специфіку композиції, прояв постмодерної стилістики.
8. Подайте парадигму авторських дефініцій колонки як жанру та сформулюйте власне комплексне визначення цього поняття.
9. Із списку поданої літератури оберіть текст колонки та проаналізуйте її за «Схемою аналізу жанрової природи публіцистичного твору», поданою на с.14.

Література

1. Авторська колонка: збірка / В. Жежера; С. Пиркало ; А. Бондар, М.; Рябчик, К. : Нора-Друк, 2007. 208 с.
2. Галич В. М. Жанрово-стильові особливості авторської колонки. *Вісник Харківського національного університету ім. Каразіна*, 2009. №874. Вип. 1. С. 45–51.
3. Галич В. М. Колонка як жанр. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2009. № 3 (166). С. 223–233.

4. Мартинович М. Розійтися, щоб об'єднатися. *Тиждень*. 2008. 1 – 7 серп. С. 2.
5. Кульчинський Р. Втрачена нагода. *Тиждень*. 2008. 8 – 14 серп. С. 2.
6. Стреляний А. «Нам своє робить». *Тиждень*. 2008. 5 – 8 верес. С. 2.
7. Макаров Ю. Після 8/09. *Тиждень*. 2008. 19. 25 верес. С. 2.
8. Мороз В. Тож у чому правда, брате?. *Сучасність*. 2008. № 9. С. 3–5.
9. Мороз В. Свобода як принцип. *Сучасність*. 2008. № 10. С. 3 – 5.
10. Коротич В. Улыбайтесь назло врагам. *Бульвар Гордона*. 2007. № 47 (135). С. 4.
11. Коротич В. Считайте ваши деньги! *Бульвар Гордона*. 2008. № 48 (188). С. 4.
12. Коротич В. Всеобщего рая не бывает. *Бульвар Гордона*. 2007. № 29 (117). С. 4.
13. Коротич В. Круги своя. *Бульвар Гордона*. 2007. № 6 (94). С. 4.
14. Коротич В. Не все в мире одноразово. *Бульвар Гордона*. 2007. № 20 (108). С. 4.
15. Звелідовська Л. Колумністика як жанр публіцистики. *Образ*. 2010. Вип. 11. С. 40-46.
16. Кройчик Л. Е. Система журналистских жанров. *Основы творческой деятельности журналиста* / под ред. С. Г. Корконосенко. СПб., 2000. 267 с.
17. Успенская С. С. Колумнистика: проблемы жанровой идентификации. *Вестник Воронежского государственного университета*. Серия: Филология. Журналистика. 2007. № 1. С. 240-245; URL: <http://columnizm.livejournal.com/1690.html#cutid1>.
18. Фенько Н. Интертекст авторської колонки та читацьке коло. *Діалог: Медіа-студії*. 2010. Вип. 11; URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dialog/2010_11/articles/13.pdf.
19. Цветаева О. В Використання розмовної та жаргонної лексики в авторських колонках як засобу збільшення експресивності тексту (на прикладі «Газети по-українськи»). URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_sk/2010_1/.../SC110_44.pdf.
20. Цветаева О. В. Образ автора в авторських колонках / URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_sk/2011_1/files/SC111_21.pdf.
21. Чернышова Т. В. Особенности коммуникативного взаимодействия автора и адресата через текст в сфере газетной публицистики / *Филологические науки*. Научные доклады высшей школы. № 4. М. : Министерство образования РФ, 2003. С.94-103.

22. Шебеліст С. Авторська колонка у сучасній газетно-журнальній періодиці. / Образ. Вип. 10. 2009 р. С.39-44; URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/obraz/2009_10.pdf.
23. Ярцева С. С. Колумнистика: история возникновения и перспективы развития: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.10. / Воронеж. госуд. унив. Воронеж, 2011. 23 с.

Тема 9: Комунікативна стратегія промови

План

1. З історії жанру промови.
2. Державотворчий зміст промов письменників-публіцистів ХХ ст.
3. Промова у публіцистичній творчості Олеся Гончара: комунікативна стратегія.
4. Проблемно-тематичний зміст промов М. Жулинського.

Запитання для самостійної роботи:

1. Тезисно передайте історію жанру промови з акцентуванням на національно-культурних її витоках.
2. Розкрийте диференційні (інваріантні) риси жанру промови. Подайте визначення цьому жанру.
3. Укажіть на її різновиди, прокоментуйте дифузійні явища у її формі і змісті.
4. Розгляньте промову як форму втілення державотворчого змісту (мотиви, поетика, назви творів, автори).
5. Проаналізуйте засоби втілення соціально-комунікативної стратегії промов Олеся Гончара (проблемно-тематичний зміст, поетика)
6. Відзначте складові майстерності Жулинського-промовця.

7. Проаналізуйте за «Схемою аналізу жанрової природи публіцистичного твору», поданою на с.14. промову Олесь Гончара «Писати правду»

Література:

1. Антонова О. В. Промова як безпосередня усна комунікація з аудиторією. / «Зазираючи за горизонт». Національно-світоглядна публіцистика Миколи Жулинського : монографія / наук. ред. В. М. Галич. Луганськ: ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. С.103–116.
2. Галич В. М. Промова. *Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності* : монографія. К. : Наук. думка, 2004. С. 371–381.
3. Галич В. М. Промова (виступ). *Жанрова система публіцистики Олесь Гончара в координатах доби* : монографія. Львів : Видавництво національного університету «Львівська політехніка», 2017. С. 72–79.
4. Галич В. М., Куцевська О. С. Дискурс авторського редагування публіцистичного твору: творча лабораторія Олесь Гончара : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 272 с.
5. Гончар Олесь. Писати правду / Гончар О. Т.: Твори у 12 т. / Національна академія наук України. Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. К.: Наукова думка, 2012. Т. 9: Публіцистика / Упорядкування та післямова В. М. Галич. Коментарі В. М. Галич, О. А. Галич. С. 260–263.
6. Поплавська Н. М. Риторика аргументації публіцистичного тексту (на матеріалі української публіцистики кінця XVI – початку XVII ст.). Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2014. Т. 54. С. 28–34.
7. Соловйова Ю. Комунікативна стратегія впливу на реципієнта жанру промови / «На перехрестях долі...». Мотиви державотворення в письменницькій публіцистиці кін. XX – поч. XXI ст. : монографія / наук. ред. В. М. Галич. Луганськ: ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. С. 107–116.
8. Ульянова К. М. Комунікативна стратегія К. Ворошилова-публіциста в період становлення більшовицької ідеології. Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2014. Т. 54. С.42–47.

Тема 10: Інтерв'ю в системі жанрів публіцистики

План

1. Теорія жанру інтерв'ю.
2. Державотворчий зміст інтерв'ю письменників-публіцистів.
3. Інтерв'ю в майстерні Гончара-публіциста.
4. Інтерв'ю Миколи Жулинського як маркер соціальної ролі автора.

Запитання для самостійної роботи:

1. Розкрийте місце інтерв'ю в системі жанрів публіцистики з урахуванням сучасних тенденцій розвитку інформаційного простору та жанротворення.
2. Укажіть на актуальність вивчення інтерв'ю. Чим викликана популярність цього жанру?
3. Наведіть низку визначень інтерв'ю, які подають різні вчені. З'ясуйте інваріант жанру та фактори, що зумовлюють його модифікацію.
4. З указівкою на імена дослідників змодельуйте універсальну картину класифікації інтерв'ю.
5. Укажіть на специфіку інтерв'ю письменника. Подайте дефініцію цьому феномену соціальної комунікації.
7. Доведіть, що інтерв'ю оптимальна форма для втілення державотворчих мотивів у публіцистиці письменників.
8. Прокоментуйте шляхи втілення прагматики в інтерв'ю Олесея Гончара. Чому письменник охоче спілкувався з журналістами? Які актуальні проблеми порушував? Які типи інтерв'ю притаманні його творчості?
9. Чи сприяють реалізації принципу діалогізму – комунікативного стержня інтерв'ю письменника – заголовки, під якими вони друкувалися?

10. Означте силове поле майстерності М. Жулинського (різновиди інтерв'ю, стилістику, проблематику).

Література:

1. Антонова О. В. Інтерв'ю як маркер соціальної ролі автора. *«Зазираючи за горизонт». Національно-світоглядна публіцистика Миколи Жулинського* : монографія / наук. ред. В. М. Галич. Луганськ : ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. С. 54–65.
2. Галич В. М. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності : монографія. К. : Наук. думка, 2004. С. 381–394.
3. Галич В. Специфічні особливості інтерв'ю в жанровій системі публіцистики Олесь Гончара. *Літературоведческий сборник*. Донецк : ДонНУ, 2002. Вип.12. С.126–134.
4. Попова Ю. М. Інтерв'ю Павла Загребельного крізь призму соціальних комунікацій. *Наукові записки Інституту журналістики* : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2014. Т. 54. С. 170–175.
5. Соловійова Ю. Інтерв'ю в жанровій парадигмі письменницької публіцистики. *«На перехрестях долі...»*. *Мотиви державотворення в письменницькій публіцистиці кін. ХХ – поч. ХХІ ст.* : монографія / наук. ред. В. М. Галич. Луганськ: ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. С.122–131.

Тема 11-12: Літературна критика як потужне крило публіцистики

План

1. Літературна критика: історіографія питання.
2. Теорія рецензії.
3. Рецензія як соціально-комунікативний феномен у публіцистиці Олесь Гончара.

4. Концепція літературної критики Миколи Жулинського: морально-етичні засади та тематичне розмаїття.
5. Передмова як жанр літературної критики.
6. Комунікативна стратегія передмов Олесь Гончара.

Запитання для самостійної роботи:

1. Дайте визначення поняттю “літературна критика”. Тезисно або в схемі чи таблиці змодельуйте її історію.
2. Перерахуйте жанри літературної критики. Розкрийте дискусійність проблеми приналежності жанрів літературної критики до системи публіцистичних жанрів, а не до науки про літературу.
3. Назвіть імена вчених, які вивчали літературну критику та однією тезою окресліть їхній вклад у її теорію.
4. Укажіть на сучасні тенденції у сфері літературної критики.
5. Чому письменники часто беруться за перо літературного критика?
6. Дайте визначення жанру рецензії. Перерахуйте її канонічні риси.
7. Розкрийте майстерність Гончара-рецензента.
8. Змодельуйте в лаконічній інформації концепцію літературної критики Миколи Жулинського, указавши на морально-етичні її засади та тематичне розмаїття.
9. Дайте визначення жанру передмови. Якими різновидами вона представлена в публіцистиці Олесь Гончара? Чи їхні заголовки несуть жанрову відзнаку?
10. Прокоментуйте на прикладі передмови такі вектори трансформації жанрів літературної критики у творчості письменника-публіциста Олесь Гончара, як актуалізація

публіцистичного пафосу, винесення на передній план саморефлексій автора, мемуарних елементів.

11. У яких за типом газетах та журналах публікується літературна критика?

12. На матеріалі одного випуску періодичних видань – «Літературної газети», журналів «Київ», «Дніпро», «Всесвіт» – з'ясуйте, у яких рубриках друкується літературна критика, жанрове її представлення, укажіть на проблематику, авторів.

13. Оберіть з «Літературної газети», журналів «Київ», «Дніпро», «Всесвіт» один твір як репрезентант літературної критики й проаналізуйте жанрову природу, публіцистичний зміст, єдність факту і образу, комунікативну стратегію, авторську майстерність.

Література

1. Антонова О. В. Мотив мистецької критики як відображення сучасності. *«Зазираючи за горизонт»*. Національно-світоглядна публіцистика Миколи Жулинського : монографія / наук. ред. В. М. Галич. Луганськ : ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. С.132–140.

2. Броньовий О. Про літературу і «різних Мамардашвілі». *Голос України*. К., 2001. № 48.

3. Галич В. М. Жанрова система публіцистики Олесь Гончара в координатах доби : монографія. Львів : Видавництво національного університету «Львівська політехніка», 2017. С. 117–145.

4. Галич В. М. Передмова. Післямова. Рецензія. *Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності* : монографія. К. : Наук. думка, 2004. С. 423–444.

5. Галич В. М., Куцевська О. С. Дискурс авторського редагування публіцистичного твору: творча лабораторія Олесь Гончара : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. С. 82–121с.

6. Гнатюк М. І. Літературна критика, її предмет і завдання. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. Сер.: Філологічна. 2008. Вип. 10. С. 271–281. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2008_10_32.

7. Гром'як Р. Т. Історія української літературної критики (від початків до кінця XIX століття) : посібник. Тернопіль : Підручники & посібники, 1999. 224 с.
8. Дорошенко І. Іван Франко – літературний критик. Львів : ЛДУ, 1966. С. 130.
9. Дупак О. В. Літературна рецензія в українських друкованих ЗМІ: особливості трансформації жанру. URL: http://science.crimea.edu/zapiski/2008/filologiya/uch_21_1fn/dupak.pdf.
10. Зубович В. С. Олесь Гончар – літературний критик і дослідник літератури : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Київський ун-т. К., 1993. 18 с.
11. Іванова О. А. Літературно-мистецька періодика в соціально-комунікаційному просторі України початку XXI століття : дис. ... д-ра наук із соціальних комунікацій / Одеський нац. ун-т імені І. І. Мечникова. Одеса, 2010. 462 с.
12. Монич Лілія. Літературно-критичні жанри як форма публіцистики на сторінках літературно-художніх видань «Всесвіт» та «Кур'єр Кривбасу». *Журналістика* : науковий збірник / за ред. Н. Сидоренко. К. : Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2013. Вип. 12 (37). С. 162–170.
13. Сучасні критики про сучасну літературу. URL: <http://litgazeta.com.ua/articles/suchasni-krytyky-pro-suchasnu-literaturu/>.

Тема 13-14: Епістолярні (малі) жанри публіцистики

План

1. Типологія епістолярної публіцистики, її місце в системі жанрів публіцистичного роду.
2. Публіцистичний лист.
3. Відкритий лист.
4. Привітання.
5. Заява.
6. Звернення.
7. Історія жанру некролога.

8. Стилiстика некролога: iнтертекстуальнiсть як риса сучасного некролога, особливiсть лексики.
9. Поняття про жанр запису до книги музею.
10. Класифiкацiя записiв до книги музею.
11. Асоцiативнi та тематичнi зв'язки запису до книги музею з iншими творами рiзних жанрiв.
12. Мовностилiстична палiтра жанру запису до книги музею.

Запитання для самостiйної роботи

1. Наведiть визначення поняттю “епiстолярна публiцистика” та з'ясуйте її диференцiйнi риси.
2. Розкрийте соцiально-комунiкативну прагматику публiцистичних листiв Олесея Гончара. Укажiть на їх тематику та адресатiв.
3. У чому полягає специфiка жанру вiдкритого листа? Окреслiть їх комунiкативну стратегiю. Якi проблеми в них порушував Олесь Гончар?
4. У формi таблицi або тезового конспекту подайте визначення жанрам привiтання, заяви, звернення; укажiть, кому їх адресує Олесь Гончар, на специфiку заголовкiв та особливiсть їхньої проблематики й композицiї.
5. У чому полягає феномен такого жанру публiцистики, як запис до книги музею? Опишiть його типологiю в творчостi Олесея Гончара (рiзновиди, дифузiйнi явища, поезику)
6. Чи потрібен публiцистичний такий жанр, як некролог? Окреслiть особливостi iндивiдуального стилю Гончара – автора некрологiв.
7. Яка теоретична та практична цiннiсть знань про малi жанри публiцистики?

Література

1. Галич В. М. Малі жанри публіцистики. *Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності* : монографія. К. : Наук. думка, 2004. С. 421–466.
2. Галич В. М. Лист-привітання як мала жанрова форма публіцистики Олесь Гончара. *Вісник ЛДПУ ім. Тараса Шевченка*. 2003. № 9. С. 173–186.
3. Галич В. М. Лист як складова жанрової парадигми публіцистики Олесь Гончара. *Литературоведческий сб.* Донецьк : ДонНУ, 2003. Вып. 14. С. 46–57.
4. Галич В. М. Звернення як жанр письменницької публіцистики. *Ученые записки Таврического нац. ун-та им. В. И. Вернадського*. Серія : Філологія. 2006. Т. 19 (57). № 4. С. 151–155.
5. Галич В. М. Некролог. *Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності* : монографія. К. : Наук. думка, 2004. С. 487–497.
6. Галич В. Некролог у жанровій структурі публіцистики Олесь Гончара. *Наукові записки Інституту журналістики*. К., 2003. Т.10. С.63–67.
7. Галич В. М. Запис до книги музею як публіцистичний жанр (на матеріалі творчості Олесь Гончара). *Наукові записки Інституту журналістики*. 2006. Т. 23. С. 104–112.
8. Гончар Олесь. Лист до Л. Кучми від 20 травня 1995. *Тернистим шляхом до храму: Олесь Гончар в суспільно-політичному житті України 60-80 х рр. XX ст.*: зб. док. та матеріалів / упоряд. П. Т. Тронько та ін. К. : Рідний край, 1999. С. 238–240.
9. Заява письменників, ветеранів Великої Вітчизняної війни. *Літ. Україна*. 1995, 23 лют.
10. Заява учасників Конгресу українців. 22 січня 1992 / Родинний архів письменника.
11. Звернення до інтелігенції України. *Голос України*. 1991, 21 серп.
12. Звернення до всіх народів світу, парламентів, Організації Об'єднаних Націй. *Літ. Україна*. 1992, 30 січн.
13. Звернення до письменників світу. *Літ. газета*. 1961, 28 лист.
14. Коваль Віталій. Два листи Олесь Гончара. Київ. 2002, №1–2. С.119 – 131.

15. Коцюбинська Михайлина. «Зафіксоване і нетлінне». Роздуми про епістолярну творчість. К. : Дух і Літера; Харків: Правозахисна група, 2001. 300 с.
16. Кузьменко Володимир. Генеза європейської приватної кореспонденції та візантійська епістолярна традиція. Київська старовина. 2003. № 3. С. 3–21.
17. Кузьменко В. І. Письменницький епістолярій в українському літературному процесі 20-50-х років ХХ ст. К. : Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 1998. 306 с.

Тема 15: Сатиричні жанри публіцистики

План

1. Сатиричні жанри журналістики: історіографія проблеми.
2. Поняття про сатиру.
3. Фейлетон: історія та теорія жанру.
4. Памфлет: структура змісту та проблематика.
5. Сатирична казка, сатирична байка.

Завдання для самостійної роботи:

1. Висвітліть тему у формі опорного конспекту (тезового або табличного), з указівкою на жанри сатиричної публіцистики, визначення, диференційні риси й різновиди, імена дослідників та назви їхніх праць.
2. У якому зв'язку перебувають поняття сатира і публіцистика?
3. Коли зародилася сатирична публіцистика і чи змінилися сьогодні її функції?

4. Якими суспільно-політичними факторами можна мотивувати пошквалений або затухаючий інтерес до сатиричних жанрів публіцистики?
5. У якому жанрі сатиричної публіцистики вам би хотілося спробувати свої сили й чому?
6. Прочитайте фейлетон, визначте його диференційні ознаки. Укажіть на засоби образного мовлення, розкрийте їхні функції. Висловіть власне ставлення до проблеми, порушеної у творі.

Перли української естради

Український шоу-бізнес завжди був, є і буде невичерпним джерелом пліток, обговорень та суперечок. Запитання «Як стати зіркою» зараз цікавить багатьох. Подивившись по телевізору на їхню популярність, на нібито досконалу красу, багато хто в мріях малює себе на яскравій сцені, в гарному одязі, роздає уявно автографи та тішиться славою та популярністю. Але обгортка завжди приваблива, хоч всередині іноді трапляються і кислінки.

Ось так, наприклад, і Тіна Кароль, дівчинка з золотавим волоссям, мріяла-мріяла, і от, нарешті, вимріяла собі популярність за допомогою телепроекту «Шанс», а участь в Євробаченні взагалі зробила її мега-зіркою (компліменти вислуховувала від самої Алли Пугачової), а повернулася ні з чим, тепер сидить з баяном на стільці і добиває нас своїм "Пупсіком".

Наша естрада процвітає не тільки різноманітними квітами, а й різними бур'янами та бадиллям. Іноді хочеться взяти ніж і позрубувати його назавжди, особливо коли йдеться про тексти пісень. Все рідше й рідше з'являється на зірковому небосхилі щось справді варте уваги. Але скажу чесно, після того як я побачила Михайла Поплавського у костюмі Бетмена, особисто мені вже нічого не страшно. Глибокий філософський зміст умовиводів "юного орла", змушує замислитись над власним світосприйняттям, і починає здаватися, що в житті ти явно чогось недогледів. Принаймні ректор довів, що в наш час розкрутити можна кого і що

хочеш. Але ж, щоб стати новим Макартні, одного піару недостатньо.

Коли думаю про зірок сучасного музичного Олімпу мені чомусь, крім, звичайно ж, вище згаданого Бетмена Михайловича, одразу згадується наша відома Верка Сердючка зі своїм "все будет хорошо..." або "гоп-гоп чина гоп...". Здається, що лише з виняткової любові до віршування можна спромогтися написати такі шедеври, якими насичена творчість артиста. Така думка мимоволі з'являється у всіх, хто хоча б раз пробував уважніше вслухатися у ті слова, що звучать із вуст наших виконавців. Вакарчук взагалі вкладає в свої пісні якийсь дивний зміст: то в нього найкраща подруга – машина, то пропонує випити бензину... то в нього замість тата – золото...

Коли слухаєш це все піснею, воно ще нічого, музика ніби перебиває здорове сприйняття. Але читати ці перли просто страшно. Може це зі мною щось?! Не можу оминати Андрія Кузьменка (Кузьма Скрябін) з його чудесною західною говіркою. Файно, як каже Кузьма. Особливої уваги потребує сприйняття текстів пісень славнозвісного виконавця "галицько-волинського клубного репу" Вови зі Львову. Вова нам повідомляє, що "...сьогодні в клубі будуть танці, але за графіком гоцають тільки засранці...". Не встигли ми засумувати з цього приводу, як Вова нас розраджує і співає, що "...наш музон не по-дитячому людей ковбасить...".

Мимоволі замислюєшся над красою мови, над тим, як чітко, а головне влучно, підбрані потрібні слова автором. А цей зміст! Варто зробити Вові "гопца-дрица гоп-цаца" і народ просто "ковбасить".. Але робити рімейки пісень Віктора Цоя та групи "Кіно" українською мовою, об'єднувати рокерів з кобзарями, переспівувати у стилі "воплів" добре відомі старі пісні з кінофільмів "17 миттєвостей весни" та "Операція "И" – це якось занадто. Іноді в мене голова пухне від українських пісень: чи то "Купила мама коника, а коник без ноги, яка цікава іграшка, ги-ги ги-ги ги-ги...", чи "Піду втоплюся у річці глибокій..." або ж "А я не бультер'єр і не собака, велика голова, така ніяка...". Так перераховувати можна нескінченно.

Звичайно, така творчість має й свої безперечні переваги, навіть може викликати сльозу в певний момент при певному психологічному стані. Але як це не сумно, а поміж сучасного музичного Олімпу майже не зустрічається те, що справді було б нормальною талановитою музикою з текстом, який не позбавлений здорового глузду.

URL: <http://anetik55.hiblogger.net1981.html>
(13.05.2008)

Література

1. Близнюк А. С.. Чорномор у Гонолулу. Григорій Мачтет – фейлетоніст житомирської газети «Волинь». *Наукові записки Інституту журналістики* : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2014. Т. 54. С. 86 – 90.
2. Виленский М. Э. Как написать фельетон. М. : Мысль, 1982. 208 с.
3. Волковинський О. С. Алюзивний заголовок фейлетонів Остапа Вишні як запрошення до комунікативної гри автора з реципієнтом. *Наукові записки Інституту журналістики* : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2014. Т. 54. С. 132–136.
4. Журбина Е. И. Искусство фельетона. М. : Худож. лит-ра, 1965. 288 с.
5. Заславский Д. И. О фельетоне : стенограмма лекции, прочитанной в Высшей партийной школе при ЦК ВКП(б). М. : ВПШ при ЦК ВКП(б), 1948. 24 с.
6. Зикун Н. І. Ілюстрація в українських сатиричних журналах початку ХХ століття як інформаційний код. *Наукові записки Інституту журналістики* : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2014. Т. 54. С. 228–234.
7. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. К. : Центр учбової літератури, 2000. С. 383–384.
8. Омельчук Ю. О. Жанрово-стилістичні особливості сучасної сатиричної публіцистики. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu> › bitstream › handle
9. Павлів Володимир. Журналістський фейлетон у інтернеті: можливості та загрози. Теле- та радіожурналістика. 2013. Випуск 12. С. 161–165. URL: <http://er.ucu.edu.ua> › bitstream › handle
10. Симкин Я. Р. Сатирическая публицистика. Ростов-на-Дону, 1976. 174 с.
11. Стадник В. Сатиричний дискурс публіцистики Наддніпрянської України 1905-1920 рр.: особливості творення:

автореф. дис. на здобуття наук. ступеня наук із соц. ком. : спец. 27.00.04 «Теорія та історія журналістики», Київ, 2009. 16 с.

12. Тертычный А. А. Жанры периодической печати: учебное пособие. М. : Аспект Пресс, 2000. 312 с.

13. Ткачев П. И. Иду на «вы»: Заметки о памфлете. Минск, 1975. 254 с.

14. Цвик В. Л. Введение в журналистику : учебное пособие. М. : Изд – во МНЭПУ, 2000. 134 с.

15. Філіпенко Є. Жанрово-комунікативні особливості фейлетонів у газеті «Червоний степ» (1924-1925 рр.). *Наукові записки Інституту журналістики* : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2014. Т. 54. С. 175–181.

16. Ярмиш Ю. Ф. Жанри сатиричної публіцистики: навчальний посібник для студентів Інституту журналістики, факультетів та відділень журналістики / за ред. проф. В. В. Різуна. К. : Інститут журналістики, 2003. 156 с.

Тексти для аналізу

1. Андрухович Ю. Диявол ховається в сирі. Вибрані спроби. К. : Критика, 2006. 320 с.

2. А труднощі ми переживемо. *Україна молода*. 2014. № 45 (124). С. 9–11

3. Бездоглядна якість. *Дзеркало тижня*. 2014. №45 (191). С. 6–7.

4. Бійка за Крим. Битва ще попереду? *Україна молода*. 2014. № 60 (143). С. 11–12.

5. ВідоКРИМлені. *Україна молода*. 2014. № 73 (162). С. 4–5.

6. Вперед, у минуле. *Україна молода*. 2014. № 47 (126). С. 3.

7. Герої та ентузіасти. *Україна молода*. 2014. № 60 (143). С. 10.

8. Десант «Ярославого Валу» – на Львівщині. *Літературна Україна*. 2012. № 17 (5446). С. 18.

9. Джентельмени «У дачі». *Дзеркало тижня*. 2014. № 25 (171). С. 8.

10. Драч І. Берегти Українську державу. Від Форуму до Форуму. К. : Видавець «Форум творчої молоді України», 2006. С. 106–107.

11. Драч І. Будемо рівними серед рівних. *Культура і життя*. 1992. 1 лют.
12. Драч І. Від Форуму до Форуму. К. : Видавець «Форум творчої молоді України», 2006. 272 с.
13. Драч І. Доповідь І. Драча. *Літ. Україна*. 1991. 21 берез.
14. Драч І. Збираймо святу трійцю. *Голос України*. 1992. 22 січ.
15. Драч І. Кравчук з Плющем не поб'ють горшки, бо між ними стоїть Кучма. *Україна молода*. 1993. 1 січ.
16. Драч І. Національна консолідація історично неминуча. *Літ. Україна*. 1998. 12 лист.
17. Драч І. Останній притулок свободи. *Молодь України*. 1990. 18 жовт.
18. Драч І. Політика : статті, доповіді, виступи, інтерв'ю. К., 1997. 389 с.
19. Драч І. Політика : статті, доповіді, виступи, інтерв'ю. К., 1997. С. 3–6.
20. Драч І. Потрібно відійти від економічної прірви. *Голос України*. 1992. 24 січ.
21. Драч І. Про незалежність, якої ще немає. *Літ. Україна*. 1990. 30 серп.
22. Драч І. Я чую цю землю. *Літ. Україна*. 2006. 28 верес.
23. Дудар Євген. Автопортрет з натури. Штани з Гондурасу. К. : Український письменник, 1993.
24. Дудар Євген. Лист запорожців – волелюбних хлопців яничарам – в Україні і не в Україні суцям. *Плацдарм*. К. : Феміна, 1996.
25. Дудар Євген. Хунта діє. *Плацдарм*. К. : Феміна, 1996.
26. Дудар Євген. Час розплати настав. *Плацдарм*. К. : Феміна, 1996.
27. Дріб'язковість величі. *Дзеркало тижня*. 2014. №8 (154). С. 16.
28. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський період. К. : Основи, 1993. 126 с.
29. Забужко О. Letmureoplego. 15 текстів про українську революцію. К. : Вид-во факт. 2006.
30. Заводний живчик. *Україна молода*. 2014. № 46 (125). С. 5–6.

31. Зажерливість. Хабарництво. Протести. *Україна молода*. 2014. № 60 (143). С. 15.
32. Захисний пояс чи зона небезпеки? *Дзеркало тижня*. 2014. № 45 (191). С. 5–6.
33. Зелений десант в Ірпені. *Літературна Україна*. 2012. № 16 (5445). С. 11.
34. Іспит на людяність влада провалила. *Україна молода*. 2014. № 47 (126). С. 11
35. Київ згідно з Генпланом-2015: столиця чи мегасело? *Дзеркало тижня*. 2014. № 45 (191). С. 7 .
36. Коли висохне чорнило на угоді про асоціацію? *Дзеркало тижня*. 2014. № 11 (157). С. 3–4.
37. Корисний обід – жити до ста літ. *Україна молода*. 2014. № 45 (124). С. 7
38. Королівство кривих податків: новенькі ще не розселилися? *Дзеркало тижня*. 2014. № 10 (156). С. 10
39. Ліс за горами. *Дзеркало тижня*. 2014. № 7 (153). С. 3
40. Люстрація білих халатів. *Дзеркало тижня*. 2014. № 9 (155). С. 4
41. Львівський гамбіт. *Літературна Україна*. 2012. № 26 (5505). С. 5.
42. Масенко Л. Т. Мова і політика. К. : Соняшник, 1999. 100 с.
43. Масенко Л. Т. Мова і суспільство: постколоніальний вимір. К. : Вид. дім «КМ Академія», 2004. 164 с.
44. Мельбурнська точка відліку. *Україна молода*. 2014. № 45 (124). С. 14
45. Милі квартири у романтичній Милій. *Україна молода*. 2014. № 45 (124). С. 17.
46. Мільйон «так». І «так» мільйонів? *Україна молода*. 2014. № 46 (125). С. 4
47. Мовчан П. Твори : в 3 т. К. : Видавничий центр «Просвіта», 1999 Т. 3: Координати часу : літературно-критичні статті, публіцистика, есе. 1999. 584 с.
48. Мовчан П. Хто знає історію, витоки свого народу, тому швидше розвидняється. *Освіта України*. 1997. 31 січ.
49. Мушкетик Ю. За демократизм, національне відродження, високу духовність літератури. *Літ. Україна*. 1991. 18 квіт.

50. Мушкетик Ю. Криза духу. *Літ. Україна*. 1990. 27 верес.
51. Мушкетик Ю. Перед лицем історії. *Літ. Україна*. 1989. 12 листоп.
52. Мушкетик Ю. Тиждень незалежності, або Якщо не загинемо в чергах. *Літ. Україна*. 1991. 19 груд.
53. Мушкетик Ю. Чи можна нам сьогодні укласти Союзний договір? *Літ. Україна*. 1991. 8 серп.
54. Мушкетик Юрій. За демократизм, національне відродження, високу духовність літератури (Доповідь на відкритті Х з'їзду письменників України). *Літ. Україна*. 1991, 18 квітня.
55. Музика – це філософія почуттів, філософія – це музика думки. *Культура і життя*. 2012. № 37 (4505). С. 6.
56. На Олімпіаді – як на війні. *Україна молода*. 2014. № 45 (124). С. 10.
57. Насилля – вирішення палестино-ізраїльського конфлікту. *Дзеркало тижня*. 2014. № 45 (191). С. 11
58. Недофінансування від недореформування. *Дзеркало тижня*. 2014. № 46 (192). С. 3
59. Не ЦАРЬОВське це діло – Україну захищати, або чи такий президент нам потрібен? *Україна молода*. 2014. № 91 (190). С. 6–7.
60. Нова хвиля містичного письма. *Літературна Україна*. 2012. № 15 (5444). С. 3.
61. Перехресні стежки «Літературної України». *Літературна Україна*. 2012. № 14 (5443). С. 3.
62. Олійник Б. Вибрані твори : у 2 т. К. : Вид-во «Укр. енциклопедія». Т. 2: Переклади. Публіцистика / уклад. Слободяник А. Я., Зяблюк М. П., Луків М. В., Янко Д. Г. 2006. 608 с.
63. Олійник Б. Криниці моралі та духовна посуха : статті, виступи, публіцистичні роздуми, інтерв'ю. К. : Рад. письменник, 1990. 278 с.
64. Олійник Б. Мова – це голос народу. *Літ. Україна*. 1989. 2 листоп.
65. Олійник Б. Працюю, як підказує мені совість. *Літ. Україна*. 1990. 15 берез.

66. Олійник Б. Хто наступний? К. : Оріяни, 1999. 32 с.
67. Олійник Б. Чи відають, що творять. *Криниці моралі та духовна посуха* : статті, виступи, публіцистичні роздуми, інтерв'ю. К. : Радянський письменник, 1990. С. 191–195.
68. Павличко Д. Біля мужнього світла : літ.-критичні статті, спогади, виступи. К. : Рад. письменник, 1988. 336 с.
69. Павличко Д. Братерство – це справедливість. *Літ. Україна*. 1989. 23 лют.
70. Павличко Д. Бути вільною людиною і вільною нацією. *Українська національна ідея* : статті, виступи, інтерв'ю, документи. К. : Основи, 2004. С. 11–13.
71. Павличко Д. Наш народ встає з колін. *Літ. Україна*. 1990. 19 квіт.
72. Павличко Д. Політика для мене – лиш засіб глибше пізнати людину і світ. *За вільну Україну*. 1995. 8 квіт.
73. Павличко Д. Свято рідної мови. *Літ. Україна*. 1988. 29 верес.
74. Павличко Д. Україна і світ. *Літ. Україна*. 1992. 3 верес.
75. Павличко Д. Українська національна ідея : статті, виступи, інтерв'ю, документи. К. : Основи, 2004. 771 с.
76. Поетолікар. *Україна молода*. 2014. № 43 (122). С. 3.
77. «Пральня» чи Міністерство культури. *Україна молода*. 2014. № 60 (143). С. 14.
78. Професор – травознай. *Україна молода*. 2014. № 60 (143). С. 12.
79. Січень гривню береже. *Україна молода*. 2014. № 45 (124). С. 4.
80. Собор у вогні. *Україна молода*. 2014. № 46 (125). С. 12.
81. Спереду в попередніков. *Україна молода*. 2014. № 46 (125). С. 14.
82. Стандартів боятися – у ЄС не ходити. *Дзеркало тижня*. 2014. № 24 (170). С. 9.
83. «Суперміністерство» в міні країні. *Україна молода*. 2014. № 60 (143). С. 7
84. Титановий контрудар. *Дзеркало тижня*. 2014. №46 (192). С. 8–9.

85. У 2015-му буде шанс перемогти. *Україна молода*. 2014. № 46 (125). С. 7.
86. У будинку митрополіта, що на території “Софії Київської”, невдовзі буде відкрито нові музейні експозиції. *Культура і життя*. 2012. №37 (4505). С. 9–10.
87. Україна «затоплює» Америку хвилею інтелекту, «зневодноючи» себе? *Дзеркало тижня*. 2014. № 45 (191). С.2–3.
88. У страйку очі великі. *Україна молода*. 2014. № 46 (125). С. 12–13.
89. Чи виросте білий лебідь із гадкого каченяти? *Дзеркало тижня*. 2014. № 45 (191). С. 4.
90. Чорна пляма на білих халатах. *Україна молода*. 2014. № 46 (125). С. 6.
91. Щоб на шляху від школи додому кожному траплялася книгарня. *Літературна Україна*. 2012. № 21 (5450). С. 7–8.
92. Яворівський В. На Майдані. *Літ. Україна*. 2006. 21 верес.
93. Яворівський В. Оглянься з осені в кінці століття. *Літ. Україна*. 1992. 22 жовт.
94. Яворівський В. Рух – це союзник оновлення. *Культура і життя*. 1989. 13 серп.
95. Яворівський В. Слово на устах народу. В. Яворівський. *Літ. Україна*. 1989. 20 лип.
96. Яка гармонія звучання! *Культура і життя*. 2012. № 37 (4505). С. 4–5.
97. Я відвідав чимало країн світу, а у своїх текстах – усі. *Україна молода*. 2014. № 46 (125). С. 10.